

SINT-ANDRIESKERK

ANDERS GEKLEED, ANDERS GEDRAGEN.

Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand en Victorie

Het is een eeuwenoude traditie dat er met veel Godsvrucht en toewijding voor de garderobe van Onze-Lieve-Vrouw wordt gezorgd. Mantels, gewaden en attributen werden aangepast aan het liturgische jaar en aan de mode van de tijd.

Ook in de Sint-Andrieskerk is dit terug te vinden.

De **praalmantel** van Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand en Victorie, die wordt tentoongesteld in de schatkamer, dateert van 1863. Op de boord, onderaan de rode fluwelen mantel zijn tien deugden van Maria afgebeeld. De bloemen, die deze deugden symboliseren, werden geborduurd naar tekeningen van Ed. Dujardin.

Het gepolychromeerde Onze-Lieve-Vrouwbeeld, vervaardigd uit lindehout, heeft een rijke **garderobe**, waarbij de kleding van het Kind Jezus accordeert met dat van Zijn moeder Maria. Deze mantels en bijhorende ornamenten vormen een mooi bewaarde textielcollectie.

In het modejaar 2001 vervaardigde Ann **Demeulemeester** een eigentijds ontwerp waarbij de elegantie van het houten beeld wondermooi tot uiting komt. Het witte kleed is stijlvol en symbolisch ontworpen en past uitstekend in de totaliteit van het altaar met witte zuilen achter haar. De in een waaier aangebrachte duivenveren op haar schouders geven de vergulde lichtbundel vanuit de zinnebeeldige duif een extra dimensie.

Een kleiner **devotiebeeld** van Maria, Onze-Lieve-Vrouw van Peis en Vree, heeft een beperkte maar zeer fijne garderobe. Ook hier zijn de attributen en de kledij van het kind Jezus aangepast aan dat van Maria.

Ter gelegenheid van het feest van 'Lichtmis' en op 15 augustus wordt dit beeld megedragen in de kerkprocessie. Op vraag van de leden van de Mariakapel heeft mevrouw Martinet enkele jaren geleden voor deze gelegenheden een wijde blauwe fluwelen mantel gemaakt waarvan de boord met zilverdraad werd versierd.

Tijdens 'De Nacht van de Kerken' kan u kennismaken met deze garderobe.

Pastoor Rudi Mannaerts zal doorlopend gidsen en u doorheen een religieuze modewereld loodsen.

De kerk is geopend van 19 uur tot 23 uur.

Ingang via het hoofdportaal, Waaistraat. Ingang voor de rolstoelgebruikers via de Sint-Andriesstraat.

In de feestzaal '**Expecto**' kan u genieten van een warme of een frisse drank.

Sint-Anna-ten-Drieënkerk

Onze-Lieve-Vrouw van Sint-Anna-ten-Drieën

De parochie van Sint-Anna- ten- Drieën op Linkeroever heeft het geluk over veel goede vrijwilligers te beschikken die haar buiten-gewone kerk én haar uitzonderlijk Mariabeeld een groot hart toedragen.

De mantel en de kroon van het Onze-Lieve-Vrouwebeeld dat in 1893 voor het eerst een processie leidde zijn van een zeldzame schoonheid. De versieringen en de opschriften getuigen van een symboliek die ons vandaag opnieuw zou kunnen inspireren.

De eerste processie waarin het Mariabeeld een rondgang deed op Linkeroever dateert dus van 1893, aan de vooravond van een eeuwwisseling die grote turbulentie zal kennen. Iets van die turbulentie vinden we in de voorbereidingen en de teksten van de pastoor zelf. Zo staan er in de mededelingen tijdens de viering één week vóór de processie, een aantal eigenaardige uitspraken zoals 'veel geblaas en weinig wol' bij 'het andere volk'. Toch wel uitspraken die nader onderzoek vergen. Dat onderzoek zullen wij voeren om op 13 augustus een goed verhaal te brengen over beeld en processie, een verhaal dat beeld en processie kadert in een tijdsgeest die, ook op religieus vlak, veel overeenkomst lijkt te vertonen met de onze: minder gelovigen en een alsmaar toenemende secularisering.

Sint-Annakapel

De H. Maagd met Jezuskind: een Mechels popje in de beeldenstorm en

'Moetwilligheden der ketteren in de Droogscheiders Cappel'

In de Sint-Annakapel ('Keizerskapel', ook 'Droogscheiderskapel') vergasten we u op een krachtig verhaal uit onze eeuwenoude geschiedenis met

- **een tentoonstelling van drie gravures (ingekaderd) en boek over de Beeldenstorm**
 - *'Oorspronck der Nederlandsche beroerten'*, 1572, handgekleurde gravure en bijbehorend boek;
 - *'Beeldenstorm in de Kathedraal van Antwerpen'*, 1583, burijngravure, Gaspard Bouttats (?), 17de eeuw;
 - *'De Hertog van Anjou voor Antwerpen'*, 1583, gesigneerd Gaspard Bouttats fecit.
- **een vertelling** over het relaas van de Beeldenstorm; 10 min., vanaf 19.00u om het uur, door Helena Vanloon;
- **doorlopende gidsbeurten;**
- **het etaleren van het 'Mechels popje'**, het enige beeld aanwezig in de kapel gedateerd van vóór de beeldenstorm en dus de enige getuige van heel de geschiedenis van de Sint-Annakapel. *'H. Maagd Maria met het Jezuskind'*, eik, h: 43 cm; gepolychromeerd hout met beslag van verguld zilver, 16de eeuw, Zuidnederlands (Mechels) type.

Sint-Catharinakerk (Begijnhof)

Onze-Lieve-Vrouw van het Heilig Hart

Zowel in de kerk als in de begijnhoftuin gaat onze speciale aandacht naar de verschillende, overigens pas gerestaureerde, Mariabeelden:

- het neogotische beeld op het Maria-altaar in de kerk, getekend De Boeck en Van Wint, 1889
- het heerlijk mooie Mariabeeld in de tuin
- de beelden in de kerkgevel

Kom ook tijdig wanneer het licht nog het expressieve neogotische kleurglasraam 'Onze-Lieve-Vrouw van het Heilig Hart' volledig tot zijn recht laat komen.

En ... geniet in alle rust van de aangepaste muziek op het Geurtsorgel.

Sint-Franciscus Merksem

Een verbroedering: de Onze-Lieve-Vrouwebroedersschappen, een samenspraak met het Sint-Franciscusbroederschap

De kerk biedt ruim aandacht aan:

- de broedersschappen van O.-L.-Vrouw van Scherpenheuvel en van O.-L.-Vrouw van de Rozenkrans die hun archiefmateriaal en processievaandels tonen;
- het processiebeeld van O.-L.-Vrouw dat opgesteld wordt mét de grote kroon in de O.-L.-Vrouwekapel van de kerk. De achtergrond van het beeld zal belicht worden op basis van beschikbare documentatie;
- de processies van vroeger met documentatiemateriaal, foto's, e.d.

Maar ook de patroonheilige Sint-Franciscus staat in de kijker. Dit jaar, 2016, bestaat de Sint-Franciscusparochie 125 jaar. De Sint-Franciscusbroederschap toont zijn processievaandel en de Sint-Franciscusbeelden in de kerk en brengt het verhaal van het Zonnelied van Franciscus. En uiteraard komt ook de historiek van deze Sint-Franciscusparochie belicht.

De ganse avond vergasten we u op de heerlijke klanken van het Stevensorgel bespeeld door onze organist. We zorgen zeker voor een "Maria-gericht" repertorium.

Sint-Joriskerk

'Van beelden-storm tot kerk-storm'

De St-Joriskerk aan het Mechelseplein, één van de oudste parochies van Antwerpen, werd geteisterd door meerdere beeldenstormen. Niet alleen de beelden moesten het ontgelden maar ook de gotische kerk zelf die werd afgebroken in opdracht van de Franse bezetter op het einde van de 18de eeuw.

Maar St.-Joris heeft steeds zijn strijdend hart getoond én uiteindelijk gewonnen. Vandaag staat er een nieuwe kerk, een neogotische, met twee triomfantelijke torens. Het neogotisch interieur is een juweeltje, dat met veel smaak en geld door de beste vaklui uit de tweede helft van de 19de eeuw werd ingericht als een 'gesamtkunstwerk'.

Maria is in de St.-Joriskerk alom tegenwoordig:

- glorieus, zoals in het schilderij 'Onze-Lieve-Vrouw Ten Hemelopneming verheerlijkt met Rozenkrans' van de 17de-eeuwse barokschilder Petrus Thys;

- maar ook lijdend zoals in het beeld 'Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Weeën' dat reeds eeuwen troost biedt aan gelovigen in hun miserie;
- in de gerenoveerde Mariakapel die een fraai idee geeft van hoe kleurrijk de kerk zal zijn na de volledige restauratie van het interieur;
- in een prelude tot de Mariale feesten in oktober, wordt Onze-Lieve-Vrouw uitgedost in een mantel van hermelijn en getooid met de dure juwelen die werden geschonken door parochianen.

De devotie van Maria lijkt onuitputtelijk, ook buiten de kerk zoals op de hoek van de pastorie met de Schermersstraat waar het beeld van 'Onze-Lieve-Vrouw van het Heilig Hart' prijkt.

In St.-Joris worden eeuwenoude tradities nog steeds in ere gehouden. Tijdens 'de Nacht' tonen onze kapelheren bezittingen van broederschappen en geven ze uitleg bij hedendaagse initiatieven die een warm antwoord willen bieden op de sociale ellende van elke dag.

Een warm gevoel krijg je ook in de sfeervol verlichte kerk. Je kan bovendien genieten van muziek, die elk uur ter ere van Maria wordt gezongen of gespeeld op het indrukwekkende orgel van Merklin-Schütze.

Permanente rondleidingen in de kerk laten je kennis maken met de decoratie en de merkwaardige geschiedenis van de St.-Joriskerk. Topstuk is het beeld van Onze-Lieve-Vrouw van het Kasteel met een verleden dat teruggaat tot Fernando Alvarez de Toledo, de Ijzeren Hertog die als rechtstreeks gevolg van de Beeldenstorm naar de Nederlanden werd gestuurd.

Sint-Michiel en Petruskerk

'Onze-Lieve-Vrouw, Zetel der Wijsheid'

De kapel van Onze-Lieve-Vrouw, de westelijke koorkapel, wordt nu gebruikt als weekkapel. Op de gewelfmozaïek groeten 4 engelen met uitslaande vleugels O.-L.-Vrouw met 'AVE MARIA'. De gouden sterrenhemel is omrand met verstrengelde bloemen.

Naar aanleiding van het 75-jarige bestaan van de kerk, in 1959, werden de houten altaren vervangen door marmeren. Ze steunen op 3 ronde zuiltjes. De Mariale kleuren, het blauw van de mozaïekband op de predella en het wit van het marmer worden nog versterkt door het geel-goud van de mozaïekversiering. Deze altaren zijn nog een ontwerp van **Frans Van Dijk**.

Het statige beeld is van een onbekend kunstenaar maar is getekend door **Henri Van Dijk**, zoon van **Frans**. Maria zit op een gulden troon omrand met halfedelstenen. Op haar schoot zit het Jezuskind. Deze voorstelling noemt men 'zetel der wijsheid'.

De tekst op het voetstuk betekent: "O.-L.-Vrouw van de Rozenkrans". De titel verwijst naar het rozenkransgebed dat hier nog regelmatig gebeden wordt.

Sint-Pauluskerk

Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans

Tijdens de Nacht van de Keerken ontsteken we voor ieder Mariabeeld in de kerk een kaars. We tonen zowel de oude beelden als het moderne granieten beeld van Maria.

Het Rozenkransaltaar (1650) zal door de Broederschap van O.-L.-Vrouw van de H. Rozenkrans versierd worden en enkele waardevolle koorkappen worden in de altaartuin opgesteld. De kapelheren van de Broederschap tonen ook unieke foto's en voorwerpen en vertellen de bezoekers over hun kapel die al sinds 1571 in de kerk actief is.

De sierraden van O.-L.- Vrouw kan u bewonderen in de schatkamer.

Telkens staan gidsen klaar om uitleg te geven.

Tweemaal, om 20u en om 21u voert bas-bariton Wilfried Van den Brandde, intendant van de Muziekkapel van Sint-Paulus, een aantal Marialiedereren uit met orgelbegeleiding.

SINT-WALBURGISKERK OP HET ZUID

Maria Ster der Zee

Tussen de reeks historische kerken van Antwerpen neemt de Walburgiskerk een aparte plaats in. Ze is historisch belangrijk, omdat ze aansluit bij de vernieuwingsbeweging van de moderne architectuur en van het katholiek réveil in de jaren 20 en 30 van vorige eeuw . Een aantal Antwerpse kunstenaars van de Pelgrim-beweging (1924-1931) hebben getracht om het "eenheidsprincipe " ,dat pas na de barok werd verbroken, te herstellen . In dit 'Gesamtkunstwerk' dienen alle kunstvormen, glasraam-,

beeldhouw- en schilderkunst, de architectuur van het gebouw. Architect Flor Van Reeth werkte samen met glazenier Eugeen Yoors, met architect-metaalkunstenaar Rie Haan en met beeldhouwer Simon Goossens.

Tijdens de Nacht van de Kerken hebben we een speciale aandacht voor de Mariabeelden in onze kerk. Het Maria-altaar is tevens het altaar van het Ziekenapostolaat dat in de parochie actief is. Op het bas-reliëf in verzilverd koper toont Maria, half afgewend maar heel opvallend, het Jezuskind op haar linkerarm frontaal aan de gelovigen. Zij heeft de ogen gesloten ten teken van 'verinnerlijking'. Op het 8,70 m lange drieluikraam 'Ster der Zee' (1938) rijst Maria op uit de golven. Ze is gekleed in een kobaltblauw gewaad met streng neervallende verticale plooien en met breed uitwaaiierende mantel.

In tegenstelling tot de zee waarop zeilboten de speelbal van de golven zijn staat ze als een de rots in de branding. Maria en het kind zijn ontdaan van elke sentimentaliteit. De nadruk ligt op de betekenis: ze houdt het Jezuskind voor zich op de gestrekte linkerhand en toont het nadrukkelijk aan de gelovigen. Hierdoor wijst ze duidelijk de weg naar Christus en stelt zichzelf op het tweede plan. Dit liturgisch concept vinden we ook bij andere kunstwerken in de Sint-Walburgiskerk terug. Op het linkerraam vliegen 3 meeuwen onder een gouden ster, de symbolische voorstelling van 'Maria ster der zee'. De hele voorstelling refereert ook naar de H. Walburga die volgens de legende over de woelige zee Antwerpen bereikte.

Sinds 2013 wordt de St.-Walburgiskerk ook door de Afrikaanse Franssprekende Christengemeenschap van Antwerpen gebruikt .

Sint-Willibrordus Berchem

O.-L.-Vrouw van Scherpenheuvel

Het **O.-L.-Vrouwaltaar** aan de noordzijde is een barok kunstwerk van Pieter Scheemaeckers de Oude uit 1692. Het was oorspronkelijk toegewijd aan O.-L.-Vrouw van het Magnificat. Later werd hieraan de naam "O.-L.-Vrouw, Minzame Moeder" toegevoegd, patrones van de gelijknamige broederschap die nog steeds actief is.

In 1794, tijdens de Franse revolutie werd de Broederschap van O.-L.-Vrouw van Scherpenheuvel gesticht met o.m. als opdracht de ontkerstening tegen te gaan en werd er gestart met een jaarlijkse bedevaart naar Scherpenheuvel. De Broederschap ontfermde zich over het beeld en aanvaardde het peterschap. Hierdoor werd in de volksmond het beeld herdoopt tot "O.-L.-Vrouw van Scherpenheuvel".

Het hoog oplopend **retabel** is opgetrokken in groene, zwarte en grijze marmer. In de grote altaarnis onderaan staat het beeld van "**Onze-Lieve-Vrouw van Scherpenheuvel**". Het beeld heeft een 5-tal kledingsets en 2 sets kronen en juwelen. Jaarlijks wordt het beeld nog rondgedragen tijdens de Scheldewijding ingericht door de parochie van St.-Paulus op de eerste zondag van oktober.

In de kleinere nis bovenaan waakt haar moeder, **de H.-Anna**, de handen deemoedig gevouwen. De grootse gouden stralenbundel bovenaan is versierd met cherubijnenkopjes en twee engeltjes rond het mariamonogram dat in 1850 is toegevoegd.

De legende van het miraculeuze beeldje in een eikenboom ontstond in de middeleeuwen op een plaats tussen Zichem en Diest. Deze plaats werd gauw een bedevaartoord vooral in de periode van de beeldenstormen wanneer het beeldje verdween. In 1587 werd het teruggeplaatst. Het siert nu het hoofdaltaar van de basiliek van Scherpenheuvel.

Maar ook de aangrijpende **Piëta** van Alfons De Roeck (20ste eeuw) achteraan in de kerk trekt de aandacht. Het beeld is bijzonder pakkend uitgewerkt. Uit de gebogen houding van Maria over het levenloze lichaam van haar zoon, dat over haar knieën uitgestrekt ligt, spreekt verlatenheid en ongelooft.